

TÝLOVÉ ZABEZPEČENÍ

OPERAČNÍ MANÉVROJÍCÍ SKUPINY

Ve Vojenské myslí číslo 6 a 8 1980 byly vytištěny články o zásadách taktického a operačního použití pohyblivých skupin a krátce byl uveden cíl jejich týlového zabezpečení. K doplnění uvádím některé zkušenosti ze cvičení NE-UTRON-80, kde bylo konkrétně řešeno týlové zabezpečení pohyblivé (upřesněn název na manévrující) skupiny armády.

Týlové zabezpečení operační manévrující skupiny musí být těsně přimknuto k její činnosti a vycházet z jejího předpokládaného složení a úkolů. Toto zabezpečení bude ovlivňovat zejména:

- organizační složení — na stupni frontu dvě až tři tankové divize, jedna až dvě kanónové dělostřelecké brigády, raketometný oddíl až pluk, ženijní rota až prapor. Na stupni armáda jedna tanková divize posílená až kanónovou dělostřeleckou brigádou, raketometným oddílem až plukem, ženijní rotou;
- hloubka a šířka bojového úkolu, který se bude zpravidla skládat z přesunu z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení, z plnění bojového úkolu a z přechodu do pronásledování nebo do dočasné aktivní obrany;
- charakter bojové činnosti, která je velmi manévrová, rychlá, nepřetržitá, což předpokládá práci týlu za pohybu, ve dne i v noci;
- plnění samostatného bojového úkolu v trvání 2—4 i více dnů;
- plnění úkolů v odtrženosti od vlastních zásobovacích základů a od etap zdravotnické pomoci vyššího typu;
- velmi rozdílná a nárazová spotřeba materiálních prostředků v průběhu bojové činnosti. Značně nerovnoměrně se budou vyskytovat i zdravotnické ztráty;
- jaderné údery a údery letectva nepřítele na vojska a týly operační manévrující skupiny. Proto týl musí být připraven k odstranění následků po jejich napadení. Může rovněž překonávat velká zamořená pásma a být ve zvýšené míře napaden pozemními silami nepřítele, což předpokládá věnovat zvýšenou pozornost své obraně a ochraně;

— organizační uspořádání a členění týlu, který nesmí snižovat manévry vojsk. Proto musí být týly co nejmenší a vysoce pohyblivé.

Náčelník týlu — zástupce velitele frontu nebo armády, která operační manévrující skupinu vysílá, musí na její zabezpečení položit hlavní úsilí.

Celkovou činnost týlu můžeme rozdělit po obdobích jak operační manévrující skupina bude uložena bojové úkoly plnit:

- přípravné období,
- zabezpečení přesunu na čáru zasazení,
- zabezpečení plnění úkolu v hloubce nepřátelské obrany,
- zabezpečení přechodu do pronásledování nebo do dočasné obrany a vedení aktivní obranné činnosti,
- zabezpečení činnosti týlu po sloučení s hlavními silami,
- zabezpečení případného spojení s týlem vysazovaného taktického nebo operačně taktického výsadku,
- zabezpečení nepřetržitěho velení týlu.

Rozhodující pro konkrétní řešení organizace a rozmístění týlů bude splnění hlavního úkolu týlu, tj. zásobovat vojska nepřetržitě veškerým materiálem potřebným pro bojovou činnost a poskytnout včasnou lékařskou pomoc raněným.

Jedním z hlavních faktorů ovlivňujících činnost týlu proto budou předpokládané normy spotřeby materiálu pro bojovou činnost operační manévrující skupiny.

U munice bude spotřeba značně nerovnoměrná. Úkol operační manévrující skupiny nezavazovat se do vleklého boje s nepřítelem, ničit jeho uskupení v operačním týlu a vyjít na výhodnou čáru, kde přejít do pronásledování či do dočasné aktivní obrany dává zdánlivě předpoklad snížení spotřeby munice. Počítáme však, že operační manévrující skupina povede boj krátkými a náhlými přepady nepříteli, při kterých bude spotřeba munice maximální. Proto v souhrnu budeme předpokládat spotřebu jako v útoku, tj. denně u pěchotní munice asi 0,35 pp, u dělostřelecké 0,5 pp, u protitankové 0,45 pp, u protiletadlové 0,7 pp, u tankové 0,55 pp a PTRS 0,55 pp, ale i celkově více.

Stanovená výše pohyblivých zásob u divize na vedení boje v průběhu 3 dnů nedostačuje, a proto při kalkulaci, že v době sloučení s hlavními silami prvořadové armády by měly mít týly operační manévrující skupiny asi 50 % pohyblivých zásob, je nutné ji zvýšit u pěchotní munice o cca 0,55 pp, u dělostřelecké a tankové a u PTRS o 0,65 pp. Toto zvýšení představuje u td cca 700 tun a potřebu 200 nákladních aut středních terénních, nebo 90 aut nákladních terénních těžkých.

Zvýšené zásoby munice je nutné vytvořit již v přípravném období, kdy ji i kompletovat a nejúčelněji rozdělit na vozidla. Zvýšené zásoby mít především u týlu pluku a divize a kde je to možné, tak i u zbraní (např. pěchotní munici v bedýnkách na podlaze v obrněných transportérech, na tahačích děl apod.). Není účelné zvyšovat zásoby u týlů praporů, neboť by snižovaly manévru bojových jednotek. Můžeme je doplnit v krátkém čase i z týlů pluků. U kanónové dělostřelecké brigády budeme zvýšené zásoby naopak vytvářet zpravidla přímo u oddílů.

K doplnění munice ke zbraním využíváme krátkých zastávek při pohybu i přestávek v boji. Část divízních zásob ponecháme jako zálohu velitele svazku pro případné přednostní doplnění útvarů, které plní hlavní bojové úkoly.

Vozidla pro vedení zvýšených zásob munice vyčleníme z ostatních druhů materiálu, především z tankového a automobilního, případně zabezpečíme dočasně posílení z automobilního pluku armády, nebo automobilní brigády frontu.

Spotřeba pohonných hmot bude značná, neboť útvary určené do operační manévrující skupiny budou v neustálém pohybu. Mají-li se přesunout z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení a působit v šířce do 100—200 km a do hloubky alespoň 200 km, můžeme předpokládat, že denně ujedou až 100 km. Denní spotřebu při jízdě v terénu budeme tedy kalkulovat u pásové techniky ve výši asi 0,4 náplně a u kolových vozidel 0,25 náplně.

U kolové i pásové techniky je v jejích nádržích jedna náplň. Pro kolovou techniku vezou praporeční, plukovní i divizní týly celkem 0,5 n, pro pásovou techniku, včetně zvýšených zásob (dva sudy na tanku) 1,6 n. Tyto zásoby celkem — 2,6 n pro pásovou a 1,5 n pro kolovou techniku zabezpečí spotřebu asi na 4—5 dnů bojové činnosti. Za předpokladu, že operační manévrující skupina bude plnit úkol 3 dny, pak při sloučení s hlavními silami jí zůstanou zásoby ještě na další 1—2 dny.

Zvýšené zásoby budou především u tanků o 2 sudy po 200 litrech. Do obrněných transportérů a do bojových vozidel pěchoty dočasně vydáme po 5 baňkách 20 litrů s naftou. Tím dosáhneme zvýšení jejich akčního radia alespoň na 400 km.

Pohyblivé zásoby pohonných hmot na všech zásobovacích stupních bude výhodné vézt v automobilních cisternách, z kterých můžeme rychle doplňovat bojovou techniku, dále v převozných nádržích a ve vácích.

U provozních kapalin a tuků budou stanovené pohyblivé zásoby na jednotlivých zásobovacích stupních dostatečné. Pohonné hmoty budeme do bojové techniky doplňovat soustavně, při všech zastávkách a přestávkách v bojové činnosti, zejména budeme přednostně doplňovat tanky, bojová vozidla pěchoty a obrněné transportéry s využitím soupravy hromadného doplňování techniky.

U proviantu jsou zásoby v rámci divize dostatečné, neboť představují celkem 8 deních dávek. Bude ale nutné, aby náčelník proviantní služby divize zpracoval a vydal směrný jídelní lístek na celou dobu činnosti operační manévrující skupiny s cílem připravovat kaloricky vydatná jídla při vedení vysocího manévrového boje. Největší pozornost věnovat zabezpečení chlebem, kde bude výhodné zvýšit jeho zásoby u hospodářských výdejen, neboť u většiny jídel bude nahrazovat příkrm (místo brambor, knedlíků, rýže, těstovin). Čerstvé maso většinou nahradíme konzervami a pro přípravu stravy využijeme připravených potravin.

Před zahájením přesunu z vyčkávacího prostoru vydáme vojákům hodnotnou teplou stravu a dostatek nápojů. Plánujeme i výdej především konzervových dávek s chlebem a suchary. Na zdravotnických etapách zabezpečíme stravování u zvýšeného počtu ležících raněných.

K složité situaci může dojít v **zásobování pitnou vodou**. Před zahájením přesunu naplníme všechny nádoby (u rot 100litrové vaky, u hospodářských výdejen termosy, zásobníky i cisterny, u týlů pluků můžeme naplnit i vaky 3000 litrů). Vzhledem k málo pravděpodobnému plnému využívání úpravené vody ÚV 2000 u všech útvarů, bude výhodné, aby vševojskové pluky měly na plnění bojového úkolu po jedné ÚV 2000 a 2—3 soustředit u týlu divize. Z nich v případě naléhavé potřeby zřídí divizní vodní stanici pro vojskové útvary.

U **ostatních druhů materiálu** vycházíme z nutnosti zabezpečení vojsk. Ze ženijního materiálu povežeme u týlů pluků a divizí pouze protipěchotní a protitankové miny a trhaviny, které budou použity při případném dočasném přechodu do aktivní obrany.

Z chemického materiálu na vozidlech týlů povežeme pouze zálohu prostředků chemické ochrany jednotlivce a nejnutnější materiál pro zabezpečení částečné očisty osob a deaktivace techniky.

Z tankového a automobilního materiálu povežeme pouze nejnutnější normativy a to především přímo u dílen. Vzhledem k tomu, že nebude při pohyblivé činnosti možné zabezpečit plně opravy, proto zásoby u týlů pluků a divize výrazně snížíme, nebo vůbec nepovežeme.

U výstrojních skladů pluků a divize povežeme pouze asi jednu čtvrtinu až jednu třetinu zásob pro případnou obměnu zamožené výstroje u vojáků.

Z rozboru vyplývá, že operační manévrující skupinu je nutné přednostně zabezpečit municí, pohonnými hmotami, proviantem a částí ženijního materiálu. Materiál, u něhož není předpoklad vzhledem k vysoce manévrové bojové činnosti jej použít, včetně polních pekáren a někdy i úpraven vody — dočasně vyřadíme. Tím zabezpečíme i vysokou pohyblivost týlů pluků. Dočasně vyřazené prostředky týlu soustředíme v rámci divize a ponecháme je pod velením jednoho z příslušníků týlu divize, který bude postupovat až za hlavními silami armády a spojí se s divizí po splnění úkolu operační manévrující skupiny, nebo je využijeme podle konkrétní situace.

Metoda plnění bojového úkolu operační manévrující skupiny a předpokládané normy spotřeby materiálu ovlivní celý **systém zásobovací činnosti**. Před zahájením přesunu z vyčkávacího prostoru je nutné na všech zásobovacích stupních mít určené zásoby materiálu (u munice, PHM a chleba zvýšené, u proviantu úplné, u ostatních materiálů snížené). Spotřebovaný materiál budeme doplňovat z týlů k bojové technice a vojákům při každé vhodné příležitosti.

V případě naléhavé nutnosti doplnit zásoby materiálu některým svazkům a útvarům, bude nutné vzhledem ke vzdálenosti a odtrženosti od armádní nebo frontové základny zabezpečit nové rozdělení zásob mezi útvary v rámci divize nebo je doplníme vzduchem (vrtulníky, letadly), popř. sestavíme zásobovací proud, který pod silným ozbrojeným doprovodem zabezpečí přísun. V některých případech můžeme využít i kořistního materiálu, který ovšem předem do plánování týlového zabezpečení nepočítáme.

Budeme-li plánovat setkání operační manévrující skupiny s výsadkem, můžeme k týlu divize přiřadit část prostředků s materiálem pro výsadek. Tyto prostředky výsadku předáme po sloučení s ním.

Při sloučení operační manévrující skupiny s prvosledovými armádami musíme pohyblivé zásoby ihned doplnit a tím zabezpečit pokračování v další bojové činnosti. Proto NT-ZV armády nebo frontu organizuje ze svých prostředků doplnění týlům na úplné pohyblivé zásoby, které může představovat asi 900 tun munice, 800 tun pohonných hmot a 60 tun proviantu.

Týly se budou přesunovat na zkrácené vzdálenosti za svými útvary a hlavními silami divize a budou plnit úkoly za chodu pod jejich bojovou ochranou. Týly bude nutné členit až do 3 sledů. V prvním sledu budou zdravotnické prostředky a část zásob zejména munice, ve druhém sledu zásobovací jednotky se zásobami materiálu a ve třetím sledu dočasně vyčleněné méně nutné prostředky od týlů útvarů a svazku k zabezpečení vojsk. Budou to zpravidla polní pe-

kárny, část úpraven vody, část zásob některých druhů materiálu. Třetí sled týlu bude účelné vést až za hlavními silami armády a po sloučení operační manévrující skupiny s nimi se sloučí i tento sled týlu. Kromě toho bude někdy účelné týly prvosledových praporů dočasně sloučit k 1. sledu pluku, aby nesnižovaly manévrovou činnost bojových jednotek. Při přechodu do dočasné obrany se týly rozmístí na zkrácené vzdálenosti a nerozvinují se, kromě zdravotnických etap, které se rozvinou v nejnútnejším rozsahu. Zásobovací jednotky zůstávají v kolonách.

Do zásobovacích jednotek je třeba vyčlenit terénní vozidla bez přívěsů, aby mohla plnit úkoly rychle i mimo dopravní síť v terénu. Pro přesuny týlů zástupci pro týl musí určit takové cesty, které umožní plnění úkolů. Podle možnosti se vyhnout silnicím s nízkou únosností mostů, mít připraveny návrhy na objížďky, vyhodnotit brody, lesní masívy a větší osady.

Vozidla, která budou uvolněna po zásobovací činnosti (zejména po složení munice a ostatního materiálu), přidělíme ke zdravotnickým etapám a využijeme je k odsunu raněných.

Týlovou a dopravní techniku budeme opravovat minimálně a proto je nutné mít dostatek vlečných tyčí, aby nezůstala na ose a tím se zvyšovaly ztráty materiálu.

Zdravotnické ztráty u operační manévrující skupiny nebudou rovnoměrné. Budou se vyskytovat v místě bojového sražení, při napadení zbraněmi hromadného ničení a při napadení nepřátelským letectvem. V rámci divize při použití zbraní hromadného ničení můžeme očekávat 15–26 %, při boji bez jejich použití 7–11 % zdravotnických ztrát denně, z toho 2/3 u prvosledových útvarů a jednotek. Toto množství raněných předpokládá posílit divizi samostatnými zdravotnickými oddíly, popř. polními pohyblivými nemocnicemi.

Raněným bude poskytována první pomoc jako za útoku, přímo v bojových vozidlech. To vyžaduje, aby osádky dobře znaly poskytování první pomoci a měly alespoň základní znalosti péče o raněné vzhledem k tomu, že budou určitou dobu vezení na vozidlech a teprve při přestávce v boji předání na zdravotnickou etapu.

Již v přípravném období příslušníci zdravotnické služby doplní lékárníčky u bojových vozidel obvazovým materiálem a základními antiseptickými prostředky a předsunou zdravotnická odsunová vozidla, zejména k prvosledovým útvarům a jednotkám.

Na zdravotnických etapách odborné lékařské pomoci bude poskytována rozšířená odborná pomoc. Větší důraz budeme klást na třídění raněných a na podání antibiotik k zamezení vzniku infekcí v ráně a traumatického šoku, zvláště při vzniku hromadných ztrát.

Zdravotnické etapy podle možností posílíme lékaři. Již na praporem obvazišti by měl být lékař, odsunové prostředky, zvýšená zásoba obvazového materiálu, dostatek přikrývek a odsunových vaků a zabezpečeno soustavné podávání teplých nápojů. Na plukovním obvazišti by měl být lékař s chirurgickou erudiicí.

Raněné při přesunu z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení budeme odsunovat na rozvinuté zdravotnické etapy prvosledových útvarů a divizí. Při činnosti operační manévrující skupiny v operační hloubce nepříteli na divizní obvaziště a přidělené samostatné zdravotnické oddíly, popř. na přidělené polní pohyblivé nemocnice. Na těchto etapách budou ranění ponecháni až do spojení s hlavními silami armády, kdy se odsunou do nemocničních základů.

K tomu náčelník zdravotnické služby armády zabezpečí předsunutí zdravotnických autobusů ihned po sloučení operační manévrující skupiny s hlavními silami, nebo může jít o překrytí těchto obvazišť vyšším typem zdravotnických zařízení.

Raněným na zdravotnických etapách je třeba zajistit občerstvení, především dostatek teplých nápojů, zabalení a vystlání vozidel všeobecného určení a tak raněné co nejvíce zajistit před škodlivými účinky přesunu.

Pokud bude organizován přísun materiálu operační manévrující skupině vrtulníky, vezmou tyto na zpáteční cestě raněné do nemocničních základů.

Velení týlu musí být operativní a rychle reagovat na vzniklé situace. Vzhledem k tomu, že do operační manévrující skupiny vcházejí týly 1—3 divizí, 1—2 kanónových dělostřeleckých brigád a ženijních útvarů, je nutné vyčlenit ze štábu týlu frontu nebo armády jednoho i více příslušníků jako styčného orgánu pro koordinaci plněných úkolů. Jeho stanoviště mít u velitele svazku (svazu), který byl pověřen velením operační manévrující skupině.

Vzhledem k důležitosti a složitosti úkolu je výhodné, aby NT-ZV frontu nebo armády vydal k týlovému zabezpečení operační manévrující skupiny samostatný týlový rozkaz nebo nařízení.

Hlavní těžiště práce týlových funkcionářů svazků a útvarů vyčleněných do operační manévrující skupiny musí být položeno do přípravného období, ve kterém bude nutné domluvit se ZT útvarů organizaci součinnosti, přípravu zásob, uvolnit zdravotnické etapy, rozdělit týl do sledů, překontrolovat doplnění bojové techniky pohonnými hmotami a celkové týlové zabezpečení.

Spojení s týlem frontu nebo armády bude NT-ZV divize určené do operační manévrující skupiny mít rádiem. Předávat bude s ohledem na požadavky utajení pouze krátké informační zprávy zpravidla v předem stanovených relacích.

V závěru chci uvést, že týlové zabezpečení operační manévrující skupiny má své zvláštnosti, bude značně náročné na řízení a perspektivní činnost. Týly jsou při dobře organizované a promyšlené činnosti schopny zabezpečit boj operační manévrující skupiny.